

Lausuntopalvelu

Viite: Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja poikkeaminen; työryhmän mietintö, Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/30326/2022

MH lausunto vesienhoidon ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausua vesienhoidon ja ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen – työryhmän mietinnöstä. Valtioneuvoston työryhmän tavoitteena oli EU-tuomioistuinratkaisujen perusteella asettaa ympäristötavoitteet sitoviksi vastaamaan paremmin EU:n vesipuitedirektiiviä (2000/60/EY) ja säätää mahdollisuudesta poiketa vesienhoidon ympäristötavoitteista vesienhoidon suunnittelumenettelyn ulkopuolella. Työryhmän tehtävänä oli sitovia ympäristötavoitteita koskevien säännösten valmistelu sekä näihin ympäristötavoitteisiin liittyvien keskeisten seikkojen, kuten vesimuodostumien tilaa koskevien säännösten valmistelu; sitovia ympäristötavoitteita koskevien muutosehdotusten edellyttämien muiden muutosten valmistelu; heikentämiskiellon sisällön täsmäntäminen; ympäristötavoitteista poikkeamista koskevien säännösmuutosten valmistelu; sekä ehdotukset myös ympäristönsuojelulain ja vesilain muutoksiksi tarvittaessa, käsitteiden selkiyttäminen ja vaihtoehtojen selvittäminen sekä asetuksenantovaltuuksien tarkistaminen.

Asiaa koskeva vesipuitedirektiivi on toimeenpantu lailla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) ja valtioneuvoston asetuksella vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon toimenpiteiden 3. suunnitteluvaiheen 2021-2027 informaatio-ohjausta on päivitetty huomioimalla siinä EU-tuomioistuimen viimeaikaiset päätökset (Ympäristötavoitteiden asettaminen ja ympäristötavoitteista poikkeaminen -opas).

Esityksen pääasiallinen sisältö on, että lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä lisätään uudet lupamenettelyssä sovellettavat säädökset vesien tilan ympäristötavoitteista (vesien tilan tavoite ja heikentämiskiello), sääntelyn muutokset luvanmuutoksen edellytyksistä ja ympäristötavoitteista poikkeamisesta uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi vesipuitedirektiivin mukaisesti sekä näistä johtuvat muutokset ympäristönsuojelu- ja vesilakeihin. Lisäksi esityksellä selkeytetään vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista koskevia säännöksiä ja vesimuodostumakohtaisten poikkeusten soveltamisen edellytyksiä.

Euroopan komissio on alkuvuodesta 2021 aloittanut vuoropuhelun (EU Pilot (2020)9770) Suomen kanssa vesipuitedirektiivin vaatimusten täyttämistä.

Metsähallituksen rooli vesien- ja merenhoidossa

Metsähallitus

PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 4 §:ssä toimivaltaisista viranomaisista, Metsähallitus on tunnistettu lakia toimeenpanevaksi viranomaiseksi, jonka mukaan se vastaa merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialallaan. Metsähallitus on mukana ympäristöministeriön vesien- ja merenhoidon eri suunnitteluvaiheissa. Sisävesillä Metsähallitus on yhteistyöryhmän jäsen Manner-Suomen seitsemällä vesienhoitoalueella ja siten mukana alueellisten vesienhoitosuunnitelmien ja toimenpideohjelmien valmistelussa ja toimeenpanossa. Lisäksi Metsähallitus on mukana parhaillaan valmistelussa olevassa merenhoitosuunnitelman laatimisessa.

Metsähallituslain (234/2016) mukaisesti Metsähallituksen yleistehtävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallituksen hallintaan kuuluu noin 610 000 hehtaaria yleisiä ja yksityisiä vesialueita järvissä ja noin 2,8 miljoonaa hehtaaria merialuetta, eli yli puolet Suomen aluevesistä. Suurin osa on valtion yleisiä vesialueita, mutta myös moniin erilaisiin luonnonsuojelualueisiin sisältyy vesiä¹. Esimerkiksi pikkujokia ja puroja (Natura 2000 luontotyyppi 3260) arvioidaan olevan Suomessa yhteensä 130 000 km boreaalisella vyöhykkeellä ja tästä noin 20 % sijaitsee valtion mailla. Huomionarvoista on, että suuri osa arvokkaista sisävesiluontotyypeistä sijaitsee Natura 2000 -verkoston ulkopuolella.

Kansainväliset ja EU-tason sitoumukset edellyttävät 30 % suojeluosuutta 2030 mennessä. Suomen järvien pinta-alasta on suojeltu noin 4 % ja virtavesikilometreistä noin 10 % vesimuodostuma-aineistojen perusteella. Järvien ja lampien rannoilla suojeluosuus on noin 16 %. Suomen ympäristökeskuksen Kohti kattavaa suojelualueverkostoa -julkaisussa² todetaan, että kriittisin suojelutarve on äärimmäisen tai erittäin uhanalaisiksi luokitelluilla järvi-, lampi- ja virtavesityypeillä sekä pienvesillä ja avoimilla rantaluontotyypeillä, joihin lukeutuvat runsasravinteiset järvet ja lammet, savimaiden virtavedet ja erittäin suuret joet. Vesienhoidon suunnittelussa tunnistetuista vesimuodostumista johdettuja järvi- ja virtavesiluontotyyppejä lukuun ottamatta tarkempi sijaintitieto useista sisävesiluontotyypeistä on puutteellista, eikä suojelun tarpeessa olevia vaka- tai virtavesikohteita pystytä tietopuutteiden vuoksi täsmällisesti osoittamaan.

Metsähallituksen yleiset havainnot

Vesienhoitolain ja sen taustalla olevan EU:n vesipuidedirektiivin ympäristötavoitteina ovat, että vesimuodostumien tila ei heikkene ja pinta- ja pohjavesimuodostumien tila

¹ <https://www.metsa.fi/maat-ja-vedet/yleiset-vesialueet/>

² https://www.syke.fi/fi-FI/Tutkimus_kehittaminen/Tutkimus_ja_kehittamishankkeet/Hankkeet/Kohti_kattavaa_suojelualueverkostoa_KOKASU

on vähintään hyvä viimeistään vuonna 2015. Suomi on poikennut näistä pidentämällä määräaikoja, joita voi pidentää enintään 2027 asti.

Sisävesien että myös luontotyyppien ja lajien heikentynyt tila on seurausta ennen kaikkea valuma-alueen maankäytöstä ja siitä aiheutuvasta vesistökuormituksesta. Seurannat vesien tilasta osoittavat, että pintavesien ekologinen tila ei ole parantanut seurantajaksolla 2008-2020 (vesienhoidon 3. suunnittelukausi, 2021-2027). Erityisesti vesien ekologisen tilan arvioinnin ulkopuolelle jäävien pienvesien (mm. purot ja lammet) tila on huono tai edelleen heikentyvä.

Viimeisimmän luontotyyppien uhanalaisuuskartoituksen³ mukaan kaikista sisävesien ja rantojen ryhmässä tarkastelluista luontotyypeistä uhanalaisiksi (CR, EN, VU) on arvioitu koko maassa 20 % (12 luontotyyppiä), silmälläpidettäväksi 25 % (15 luontotyyppiä) ja säilyväksi 22 % (13 luontotyyppiä). Puutteellisesti tunnetuiksi on arvioitu koko maassa 32 % tarkastelluista sisävesiluontotyypeistä. Näiden voidaan lähtökohtaisesti olettaa olevan valtaosin säilyvää heikommassa tilassa. Lisäksi luontodirektiivin art. 17 mukainen raportointi osoittaa, että yli 90 % virtavesistä ovat heikentyneitä ja kaikki boreaalisen vyöhykkeen joki- ja virtavesi sekä lähteikköluontotyypit ovat joko uhanalaisia tai puutteellisesti tunnettuja.

Samalla esimerkiksi Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueella vesienmuodostumien hyvän tilan saavuttamisen ajankohtaa on lykätty 217 pintavesimuodostumassa (16 % kaikista vesimuodostumista). Tavoitteesta poikkeamisen syytä on samassakin vesimuodostumissa usein monia, mutta haja- tai pistekuormitus oli syynä 96 %:ssa⁴ poikkeamista.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että vesiensuojelutoimet ovat siten olleet joko riittämättömiä tai huonosti kohdennettuja. Mietinnössä tuodaan esiin komission näkemys, jonka mukaan vesipuitedirektiivin tavoitteiden saavuttamatta jääminen johtuu suurelta osin riittämättömästä rahoituksesta, hitaasta täytäntöönpanosta ja ympäristötavoitteiden puutteellisesta sisällyttämisestä alakohtaisiin politiikkoihin eikä lainsäädännön puutteellisuudesta.

Suomen Natura 2000 -verkoston ja kytkeytyvyyden priorisoidussa toimintaohjelmassa (Prioritised Action Framework, PAF⁵) rahoitustarpeista vuosille 2021-2027 sisävesistä todetaan, että erityisesti boreaalisen vyöhykkeen vesiluontotyyppien on arvioitu olevan epäsuotuissa tilassa ja siten niitä koskeva vesipuite- ja luontodirektiivien tavoitteet edellyttävät laajoja valuma-alueita ja luontotyyppejä koskevia kunnostustoimia. Rahoitustarve Natura 2000-verkoston sisällä arvioidaan olevan

³ <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/luontotyyppien-monimuotoisuus/luontotyyppien-uhanalaisuus/sisavedet-ja-rannat>

⁴ RAPORTTEJA 58 | 2017 -Vaikuta vesiin - Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueella 2022–2027, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

⁵ <https://ym.fi/-/natura-2000-verkoston-priorisoitu-toimintaohjelma-kokoaa-keskeiset-luontomme-tilaa-parantavat-toimet-ja-kustannukset>

vuositasolla reilu 400 000 € ja Natura 2000 -verkoston ulkopuolella reilu 500 miljoonaa €. Kaiken kaikkiaan pienvesien kunnostusta on lähinnä rahoitettu hankerahoituksella, erityisesti EU LIFE-rahoitusinstrumentilla (Freshabit 2016-2022 ja Hydrology 2017-2023 Life-hankkeet).

Kansainvälinen luontopaneeli on todennut luontokadon, siis myös vesiluonnon osalta, suoriksi ajureiksi maan- ja merenkäytön sekä käytön muutokset, luonnonvarojen suoran hyödyntämisen, ilmastonmuutoksen, saastumisen ja haitalliset vieraslajit. EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteet edistävät virtavesijatkumoa ja ennallistaa 25 000 km virtavesiä vapaasti virtaaviksi, tukevat osaltaan vesienhoidon suunnittelun tavoitteita ja toimeenpanoa. Kansainvälisten luonnon monimuotoisuutta koskevien sitoumusten ja EU:n biodiversiteettistrategian 2030 elinympäristöjen tilan parantamisen toimeenpanoa varten on perustettu HELMI-elinympäristöohjelma, jossa sisävesistä mukana ovat pienvedet ja rantaluonto sekä lintuvedet ja -kosteikot. Myös vuoden 2024 alussa käynnistyvässä valtakunnallisessa Priodiversity LIFE -hankkeessa (budjetti 50 M€) on suunniteltu parannettavan sisävesien tilaa kunnostamalla 115-150 km virtavesiä ja poistamalla 100-150 vaellusestettä sekä samalla edistävän koherentimpaa politiikkaa ja toimeenpanoa.

Metsähallitus näkee, että ekologista kestävyyttä koskevat haasteet, liittyivät ne vesien-tai luonnon tilaan tai ilmastomuutokseen, tulee ratkaista yhdessä ja siten hallituksen tulisi nykyisen pirstaleisuuden sijaan varmistaa koherentimpi politiikka ja toimeenpano.

Metsähallituksen yksityiskohtaiset kommentit

Esityksen perustelut

Kohdassa poikkeamana uuden hankkeen vuoksi, esityksen perusteluissa viitataan Euroopan unionin neuvoston antamaan asetukseen kehyksestä erittäin tärkeiden yleisen edun mukaisten uusiutuvan energialähteiden käyttöönottoon tai voimalaitosten päivityksiin tarvittavien lupamenettelyiden nopeuttamiseksi ((EU) 2022/2577; EUVL 29.12.2022 L335/36).

Metsähallitus huomauttaa, että asetus on annettu määräaikaiseksi ja on voimassa ajalle 31.12.2022-30.6.2024, eikä asetus tarkoita, että luonnon tai vesien tilaa koskevista tavoitteista tingittäisiin.

Metsähallitus toteaa, että tämän mietinnön valmistelussa sitä ei ole kuultu asiantuntijana.

Nykytila ja sen arviointi

Kohdassa vesimuodostumakohtaisista poikkeuksista todetaan, että vesienhoitolain 23 § mukaisia lievennettyjä tilatavoitteita on neljässä pintavesimuodostumassa ja yhdessä pohjavesimuodostumassa. Näitä kaikkia yhdistää yhdyskuntajätevesipuhdistamolta tuleva kuormitus sekä Natura-alue vastaanottavassa vesimuodostumassa tai sen

alapuolella. Suomessa pintavesimuodostumia on rajattu 6 800 ja pohjavesimuodostumia noin 3 900. Lisäksi mainitaan muita vesienhoitolain 25 § mukaisia aikapidennykseen perustuvia poikkeuksia sekä ekologisen että kemiallisen tilatavoitteen osalta.

Metsähallitus huomauttaa, että vesienhoitolain mukaisesti rajatut ja ekologisen tilan arvioinnin piirissä olevat pintavesimuodostumat kattavat vain murto-osan osan Suomen sisävesistä. Esimerkiksi järviksi luokiteltavia vakavesiä Suomessa on yli 187 000 kappaletta.

Metsähallitus korostaa luontodirektiivin mukaisista arvokkaista sisävesiluontotyypeistä suurin osa sijaitsee Natura 2000 -verkoston ulkopuolella. Lisäksi arvion mukaan noin 32 % sisävesiluontotyypeistä on puutteellisesti tunnettuja ja niistä on näin ollen puutteellinen paikkatieto. Koska vesiluontoarvoja ei ole voitu ottaa riittävässä määrin lupamenettelyssä huomioon, mietinnön kuvaus ei antane todellista kuvaa vesienhoidon nykytilasta.

Mietinnössä todetaan, että vesiekosysteemit toipuvat hitaasti kuormituksen vaikutuksista muuttavien ja kuormittavien toimintojen vähennyttyä. Ilmastonmuutos muuttaa ilma-maaperä-vesisysteemeihin liittyviä prosesseja. Monet näistä muutoksista, kuten ilmaston lämpeneminen, talvisateiden lisääntyminen ja rankkasateiden yleistyminen todennäköisesti lisäävät erityisesti maatalousalueilta tulevaa ravinnekuormitusta. Tämä luonnonolosuhteiden ylivoimaisuudesta johtuva perustelu on ollut syynä 80 % poikkeamisista pidennettyihin aikataulutavoitteisiin.

Mietinnön ja Weser-tuomion (C-461/13) mukaan jäsenvaltio ei saa myöntää lupaa ilman vesipuidedirektiivin 4(7) edellytysten täyttymistä, hankkeelle, joka heikentäisi vesimuodostuman tilaan yhdenkään ekologisen tilan laatutekijän osalta tai joka vaarantaisi vesimuodostuman ympäristötavoitteen saavuttamisen määräaikaan mennessä. Land Nordrhein-Westfalen (C-535/18) ennakkoratkaisun mukaan pohjaveden laatu normin ylitys yhdessäkin seurantapaikassa tulkitaan pohjaveden heikkenemiseksi. Toisessa ennakkoratkaisussa todettiin, ettei myöskään vesien tilapäistä heikkenemistä ei voida sallia. Lisäksi KHO on todennut ratkaisussaan, että vaikutustenarvioinnin luotettavuuden arviointi edellyttää aineiston epävarmuuksien tunnistamista.

Metsähallitus huomauttaa, että ilmastomuutoksen vaikutusten tuoman epävarmuuden lisäyksen myötä, tulisi lupamenettelyissä tiedon epävarmuus tunnistaa ja huomioida paremmin. EU-oikeuden mukainen varovaisuusperiaate edellyttäisi tiukempia vesienhoitotoimia.

Tavoitteet

Lisäyksenä esitettyihin tavoitteisiin, **Metsähallitus** on samaa mieltä Euroopan komission palautteesta Suomelle siitä, että vesienhoidon hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä edellyttää huomattavia lisäponnisteluja.

Ehdotukset ja niiden vaikutukset

- Uusia 20 a ja b pykälää sovellettaisiin sekä ympäristönsuojelulain että vesilain lupamenettelyissä näihin lakeihin lisättävien viittaussäännösten nojalla. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin sisällytettäisiin myös vesienhoidon ympäristötavoitteet uudeksi luvan myöntämisedellytykseksi vastaamaan nykyistä oikeustilaa.
- Ympäristötavoitteista poikkeamista uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi koskeva 23 § muutettaisiin kokonaan ja siirrettäisiin pykäläksi 20 c uuteen 3 a lukuun. Jatkossa poikkeukset käsiteltäisiin vesienhoidon suunnittelun sijaan lupamenettelyn yhteydessä.
- Heikentämiskieltoa koskevassa pykälässä säädettäisiin nimenomaisesti vesimuodostuman kielletyn heikentymisen koskevan jo yksittäisenkin laatutekijän heikentymistä.
- Keskeisenä vesimuodostumakohtaisten poikkeusten osalta on, että vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 24 ja 25 § muutettaisiin. Lisäksi ympäristötavoitteista poikkeamisen käyttöön liittyvistä viranomaistehtävistä säädettäisiin lain tasolla uudessa 25 a §:ssä. Myös valtioneuvostolle osoitettavia asetuksenantovaltuuksia lisättäisiin.

Metsähallitus näkee, että vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamisen helpottaminen ei saisi johtaa ohituskaistan syntymiseen etukäteen merkittäviksi linjatuille hankkeille. Kukin poikkeaminen on käsiteltävä erillisenä tapauksena ja tulee edellyttää poikkeuksellista harkintaa ja tiukkaa sääntelyä.

Metsähallituksen mielestä muutokset vesienhoidon sääntelyssä tulisi ulottaa myös lakiin ympäristövaikutusten arvioinnista. Hankkeiden edellyttämät YVA-lausunnot edellyttävät Metsähallituksessa vesienhoidon asiantuntemuksen laajentamista ja lisäresursseja valtion vesi- ja maa-alueiden lausunnon antajana, mikä tulisi huomioida myös tähän liittyvässä maksuperusteasetuksessa. Lisäksi lupamenettelyn yhteydessä tulisi täsmentää hankkeiden yhteisvaikutusten huomioimista. Lupamenettelyyn liittyvät selvitykset tulee olla julkisia ja toimijoiden saavutettavia, sillä parempi tiedon taso palvelee kaikkia toimijoita ja yhteiskunnan kestävän kehityksen ja kansainvälisten sekä EU-tavoitteiden mukaista toimeenpanoa.

Metsähallitus huomauttaa, että ekologisen tilan luotettavaan arviointiin tarvittavia biologisia aineistoja on edelleen saatavilla kattavasti vain pienestä osasta pintavesimuodostumista. Useissa tapauksissa biologisen tilan luokittelu perustuukin yksittäiseen biologiseen laatutekijään - useimmiten veden ravinteisuutta kuvaavaan klorofylli a-pitoisuuteen. Näin ollen ekologisen tilan arvion luotettavuuteen sisältyy nyky muodossaan useita epävarmuustekijöitä ja tila-arviota olisi merkittävästi täsmennettävä lisäseurannoilla mahdollista poikkeushakemusta harkittaessa.

Metsähallitus haluaa korostaa, että hajakuormituksen ongelmaan olisi tärkeää puuttua entistä tiukemmin. Esimerkkinä metsienojituksen aiheuttamasta hajakuormituksen ongelmasta on LUKE:n Suo -hankkeessa saatu tuore tulos: vaikka vesienhoidon tavoitteiden mukaisesti metsäojitusta ei enää tueta, niin 30 % metsäomistajilla on virheellinen käsitys, että heidän omalla rahoituksella toteuttama ojitus lisäisi puuntuotantoa. Sisävesien hajakuormitus huonontaa merkittävästi myös Itämeren ekologista tilaa.

Metsähallitus valuma-alueen ennallistamista saadun kokemuksen perusteella toteaa, että sääntelyn tulisi paremmin kannustaa yhteistyöhön ja poistaa esteitä yhteisiltä valuma-alueen elinympäristön tilan parannustoimilta. Metsähallituksen rooli vesienhoidon tavoitteiden suunnittelussa ja toimeenpanossa tulisi tunnistaa sekä resursoida paremmin.

Metsähallituksen mielestä lupamenettelyssä tulisi kannustaa haitallisten vaikutusten lieventämiseen lieventämishierarkian mukaisesti ja viime kädessä kompensoida negatiivinen jäännöshaikka.

Mietinnössä todetaan, että merkittävämmät poikkeamisen mahdollistamisesta aiheutuvat haitalliset vaikutukset kohdistuisivat pintavesien hydrologis-morfologisiin tekijöihin kuten virtausolot, veden korkeus, pohjan ja rantavyöhykkeen rakenne sekä pintaveden yhteys pohjaveteen.

Metsähallitus näkee, että sääntelyllä tulisi edistää uusien vesiensuojelumenetelmien hyödyntämistä. Muun muassa juuri päättyvässä Hydrologia LIFE-hankkeessa on sovelluttu metsäasiantuntijaorganisaatio Tapion pilotoimaa uutta ennallistamiskeinoa vesien palauttamiseksi soille, mikä on lisännyt biodiversiteettiä hyötyjen lisäksi myös soiden kykyä sitoa ravinteita ja hiiltä.

Lakiehdotukset

Metsähallitus pitää hyvänä uuden 3 a luvun lisäämistä vesien tilan ympäristötavoitteiksi. Perustuen edellä esiin tuotuihin näkökulmiin, Metsähallitus ehdottaa esimerkinomaisesti näiden huomioimista varsinaisessa lakiehdotuksessa seuraavasti:

- 20 b § Heikentämiskielto

Metsähallitus esittää lisättäväksi 3. momenttiin: "Hankkeen tai toiminnan vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon vesienhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi ajantasaiset tiedot vesimuodostuman tilaan vaikuttavista seikoista" LISÄYS: sekä otettava huomioon vaikutustenarvioinnin luotettavuuden arvioinnissa tunnistetut aineistojen epävarmuudet.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksessa tulisi antaa tarkempia säännöksiä yhteisvaikutusten huomioimisesta ja tiedon kattavuuden sekä saavuttavuuden parantamisesta.

- 20 c § Ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi

Metsähallitus esittää muutettavaksi momentin 1) kohta: ...ja tämä johtuu uusista MUUTOS luontaisesta pintavesimuodostuman fyysisiä ominaisuuksia tai pohjavesimuodostumien pohjaveden korkeutta muuttavista toimenpiteistä MUUTOS muuttavasta kehityksestä.

Metsähallitus esittää lisättäväksi 2. momenttiin: ... LISÄYS: uusista ekologisesti kestävä kehityksen mukaisista toimista. LISÄYS kohtaan: Lisäksi poikkeamisen edellytyksenä on, että: 1) kaikki käytännössä mahdolliset toimenpiteet toteutetaan LISÄYS: Lievennyshierarkian mukaisesti vesimuodostuman tilaan kohdistuvan haittavaikutuksen vähentämiseksi.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksessa tulisi antaa tarkempia säännöksiä lievennyshierarkian soveltamisesta ja jäännöshaitan kompensoimisesta.

- 24 § Ympäristötavoitteiden lieventäminen

Metsähallitus esittää lisättäväksi uutta momenttia:

5) osoitetaan, että valuma-alueen eri toimijoiden yhteistyöllä ei ole pystytty edistämään vesienmuodostuman tilaa.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista edellytyksistä ympäristötavoitteiden lieventämiseksi ja valuma-alueiden eri toimijoiden yhteistyöstä.

- 25 § Tavoitteiden saavuttaminen vaiheittain

Metsähallitus esittää lisättäväksi uutta momenttia koskien valuma-alueen eri toimijoiden yhteistyön lisäämisestä ja valtioneuvoston asetuksella tulisi antaa tähän liittyen tarkempia ohjeita.

Lisäksi Metsähallitus ehdottaa seuraavaa:

- Laissa ympäristönsuojelulain muuttamisesta, Metsähallitus ehdottaa 49 § viittausta luvan myöntämisen edellytyksiin, missä edellytetään sen osoittamista, että haitallisten vaikutusten lievennyshierarkiaa on sovellettu.
- Metsähallitus ehdottaa vastaavia viittauksia muutoksesta tiedon epävarmuuden tunnistamisesta vesi- ja YVA-lakeihin.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntija Kristiina Niikkonen, luonnonsuojelun erityisasiantuntijat Jussi Jyväsjärvi ja Ari Laine.

Yhteenveto Metsähallituksen lausunnosta

Metsähallitus näkee, että mietintö vastaa tarpeeseen asettaa vesienhoidon ympäristötavoitteet sitoviksi vastaamaan EU-säätelyä sekä mahdollistamaan vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamisen myös vesienhoidon suunnittelumenettelyn ulkopuolella kansallisessa lainsäädännössä. Mietintö vastaa myös Euroopan komission kehotuksiin Suomelle tarpeesta kehittää vesienhoidon ympäristötavoitteita koskevaa lainsäädäntöämme.

Metsähallitus korostaa, että vesienhoidon hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä edellyttää huomattavia lisäponnisteluja, joita on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti yhteistyötä lisäämällä.

Metsähallitus kannattaa esitystä vesien tilan ympäristötavoitteista ja niistä poikkeamisesta. Metsähallituksen mukaan esitys lisää selkeyttä ja yhtenäisyyttä vesienhoidon suunnittelussa ja vesienhoidon tavoitteiden saavuttamisessa. Esitys myös tukee vesienhoidon suunnittelun tavoitteita ja niiden saavuttamista käytännössä. Metsähallituksen mukaan esitys on linjassa vesien- ja merenhoidon sekä merialueiden suojelun ja hoidon kehittämisessä tehtyjen linjausten kanssa ja osaltaan edistää vesien- ja merenhoidon suunnittelua ja toteuttamista.

Metsähallitus kiittää lausuntopyynnöstä ja toivoo, että sen esittämät näkökulmat otetaan huomioon jatkotyössä.

Juha Niemelä

Toimitusjohtaja